

De kleine

1110

De K is weer in de maand. De K van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, **C**reatief en Knowhow. Kijk & lees in **de kleine K** wat er met Klei Kan.

de kleine **K**

nummer **110** februari 2024

de kleine K

Klei

Wie weet is klei
het spul waar
we uit gemaakt zijn
met of zonder
lemen voeten

De koortsige obsessie
voor lichte witheid
transparante klank
met eindeloos geduld
en kunde gecreëerd

Heel zeker is het
de aarde van waaruit
de mens zijn potten draait
haar handen rond
de nieuwe ruimte

Ik zie een arm
een been waar eerst
nog aarde was
het magische gevoel
dat ik een schepper ben

Zijn beelden vormt
gekleed in wondere
kleurige verbeelding
die laat herinneren
of aanbidden

Het wonder van de oven
met de transformatie
waar de maker
aan moet wennen
is dit wel van mij?

Het voertuig van
de inspiratie naar
een niet gedacht idee
dat vorm krijgt in
een eindeloos moment

en... als het stuk daar staat
of ligt of zweeft
onbegrepen of bewonderd
geeft het weinig prijs
van zijn nieuw bestaan

Het kinderlijk plezier
van de eerste olifant
kijk mamma
met een echte slurf
ik verf hem rood

De tijd staat even stil
in dat magische moment
van verbinding
met het werk
en de laag daar onder

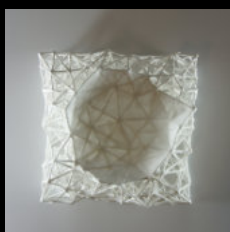
Mels Boom

*Op de vorige pagina: Sejin Bae, **Waiting for Godot** 209360-254019,
2018, 22 x 22 x 22 cm, foto: Sejin Bae*

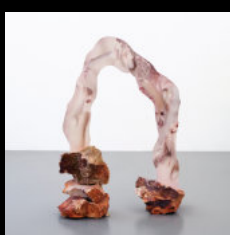
INSPIRATIE

Sejin Bae
Wachten op Godot

Silke Decker
Koordporselein

Rachel de Joode
Tuimeling door dimensies

INSPIRATIE momenten

Anne Wenzel

KNOWHOW de expert

Kathy Venter

Het beeld van de vrouw

Kathy laat zien hoe zij een sculptuur opbouwt

PODIUM & KleiPers

**Niek Hoogland - Tegels
aardewerk**

Keramiekcentrum Tiendschuur
Tegelen

English Summaries

Colofon

Inspiratie

Sejin Bae

Wachten op Godot

Het werk van Sejin Bae heeft een uitzonderlijk repetitief karakter. Eindeloos veel kleine stukjes klei monteert hij samen tot een groter geheel. Elk stukje is genummerd en zo beschrijft hij met zijn werk de tijd. Tegelijkertijd verdwijnen de afzonderlijke, kleine stukjes als deel van de grotere vormen.

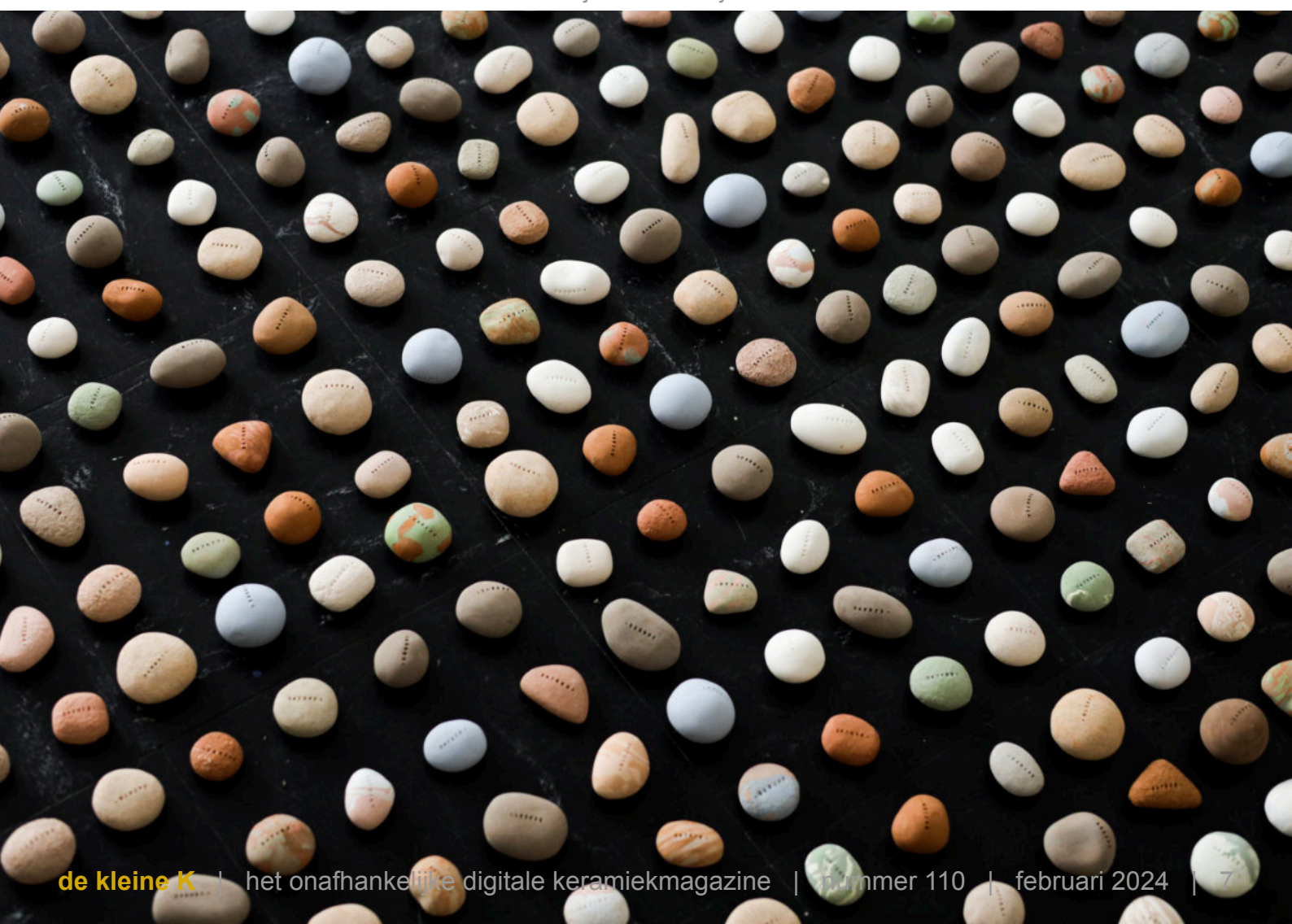
Sejin Bae (Zuid-Korea, 1981) heeft het registreren van tijd tot onderwerp genomen. 'Keramik heeft natuurlijk veel met tijd te maken, het is een heel tijdloos materiaal. En ik vind het oeuvre van **Roman Opalka** geweldig. Zijn leven was een kunstwerk: hij wijdde het aan het registreren van cijfers, meer dan vijfenveertig jaar lang. Met aan het einde van elke werkdag een zelfportret. Alles gestandaardiseerd. Ik doe eigenlijk net zoiets, met dit verschil dat ik een materiaal gekozen heb. Opalka werkte daarentegen voortdurend van de materie weg. Ik heb ook heel veel respect voor

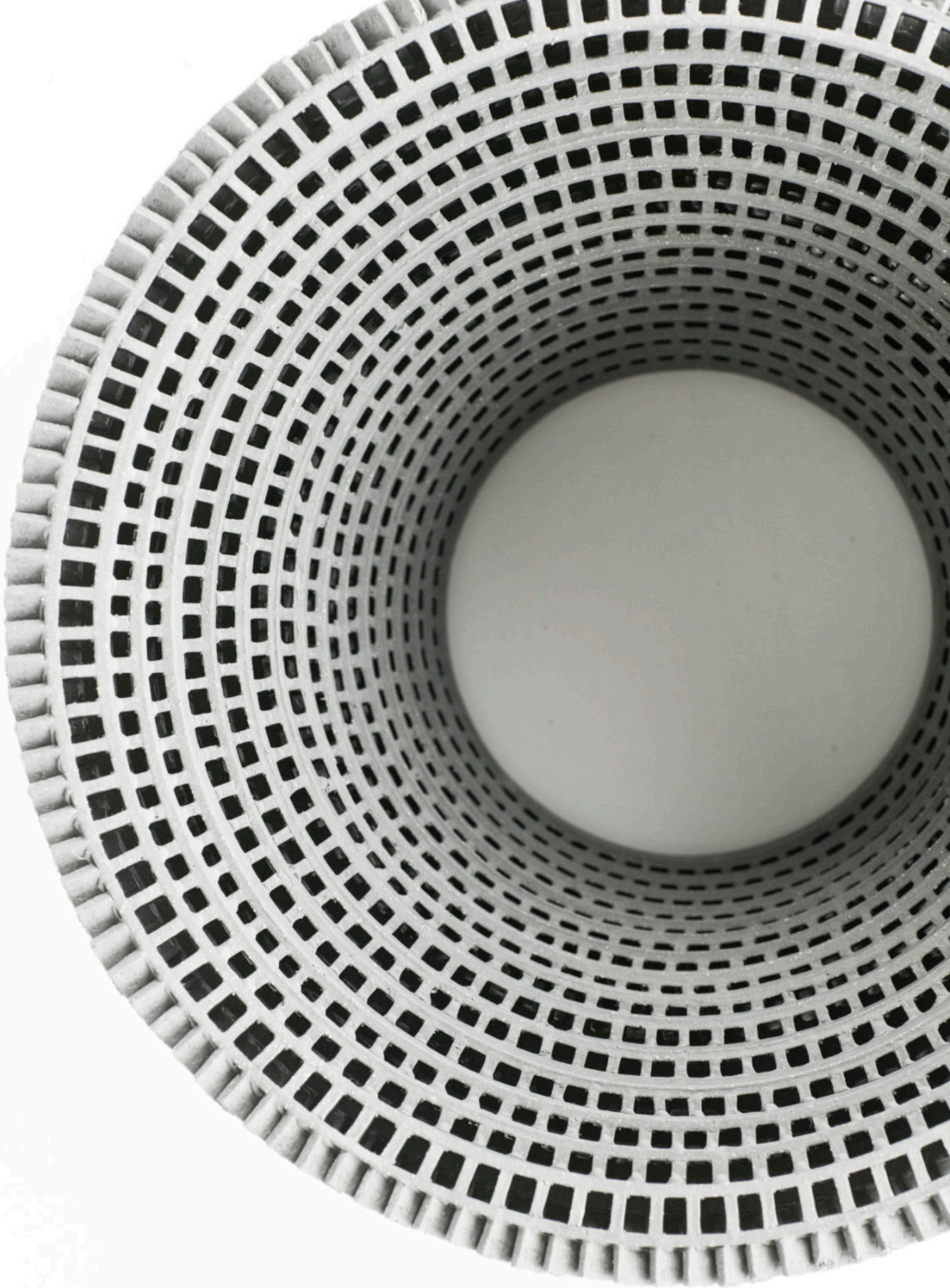
iemand die tientallen jaren aan zijn concept werkt en dat volhoudt.'

Wachten op Godot

Het beroemde toneelstuk van Samuel Beckett **Wachten op Godot** heeft ook met tijd te maken: de hoofdpersonen verdrijven de tijd met absurde dialogen. De passage van andere personages verkort de tijd. Wanneer Godot (als hij al bestaat) zal arriveren, is onbekend. En hij blijkt (tijdens het toneelstuk) uiteindelijk helemaal niet te komen, dus wordt de tijd een onbepaalde. 'De titel van

Op pagina 5: *Waiting for Godot 181853-184450, 2017, 41 x 41 x 29 cm*
Op de vorige pagina: *Waiting for Godot 268944-272521, 2018, 40 x 40 x 33 cm*
Op de volgende pagina: *Waiting for Godot 181853-184450, 2017, 41 x 41 x 29 cm*
▼ *Waiting for Godot 317371-319149, 2020, 31 x 31 x 23 cm*
Foto's bij dit artikel: *Sejin Bae*

▲ *Waiting for Godot* 277617-280068, 2019, 34 x 34 x 30 cm
Op de volgende pagina: *Waiting for Godot* 317371-319149, 2020, 31 x 31 x 23 cm

het toneelstuk is ook dat van al mijn werken. Er gebeurt eigenlijk iets van dezelfde aard als wat ik doe: ik schrijf een serienummer op elk onderdeeltje dat ik maak. Deze registratie gaat al meer dan vijftien jaar door. Ik wil de mensen het proces van een activiteit laten zien, dat zich gedurende lange tijd herhaalt. Ik kan er nog steeds mee doorgaan, ben gelukkig tijdens dit werk en als ik even vastzit, lees ik *Wachten op Godot* opnieuw.'

Wonderbaarlijk

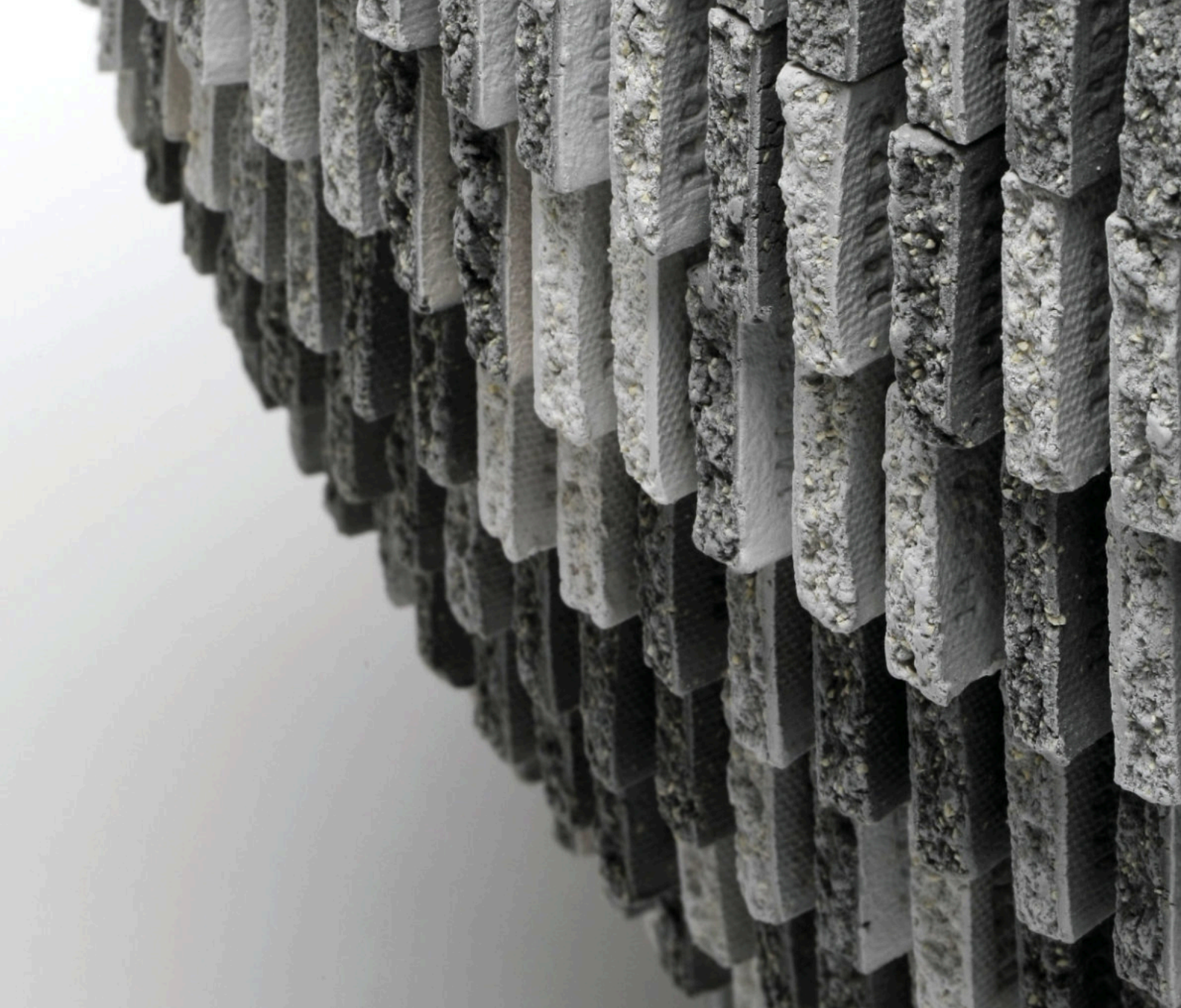
Sejin werkte lang als ontwerper. 'Eigenlijk ben ik helemaal niet zo creatief. Wel heel ijverig en dat is altijd zo geweest. Ik had best acteur willen worden, maar dat is er nooit van gekomen. Mijn interesse voor keramiek begon heel toevallig en het was een echte verrassing voor me. Ik vond het een wonderbaarlijke ervaring om met vrijwel niets

– een stukje zachte klei – te beginnen en dan ten slotte uit te komen bij een object met zo'n andere consistentie.'

Bae ging dan ook keramiek studeren aan de Seoul National University. 'Klei is een heel gewoon materiaal, maar toch heel speciaal. Tijd is daarbij van groot belang, net als arbeid. Die twee zijn mijn *leitmotiv* geworden. Voor wat tijd betreft, vereist klei actie op het juiste moment. Maar zo precies kan het nooit, want ik moet altijd wachten tot de klei zover is. En arbeid geeft alleen resultaat na vele uren van repetitieve arbeid, zoals elke pottenbakker wel weet.'

Naast het werk aan zijn tijdseries doceert Bae tegenwoordig aan de universiteit. Zijn studenten specialiseren zich in keramiek. In zijn eigen studio in Seoul geeft hij les aan volwassenen.

▲ *Waiting for Godot 138283-142299 (detail), 2015, 65 x 65 x 60 cm*
Op de volgende pagina: *Waiting for Godot 256904-259111, 2018, 29 x 29 x 29 cm*

Serienummers

Sejin plant het werk goed, maar desondanks kan er tijdens het werken best nog wat veranderen. 'Eigenlijk is de techniek die ik toepas best simpel. Iedere pottenbakker weet hoe het moet. Ik maak een plaat klei en laat die drogen. Daarna snijd ik er met een mes repen en blokjes uit. Elk stukje krijgt een eigen, opeenvolgend serienummer en ten slotte monteer ik ze aan elkaar en bouw zo het object op.'

Door het gebruik van verschillende kleisoorten geeft Bae zijn werk kleur en textuur: wit porselein, steengoed of aardewerk. Hij mengt er papier, chamothe, zand, ijzervijlsel en pigmenten door. Vooral papier is belangrijk. Twee tot drie procent is genoeg om de klei extra sterkte te geven, zodat er minder kans is op scheurvorming. 'Ik gebruik

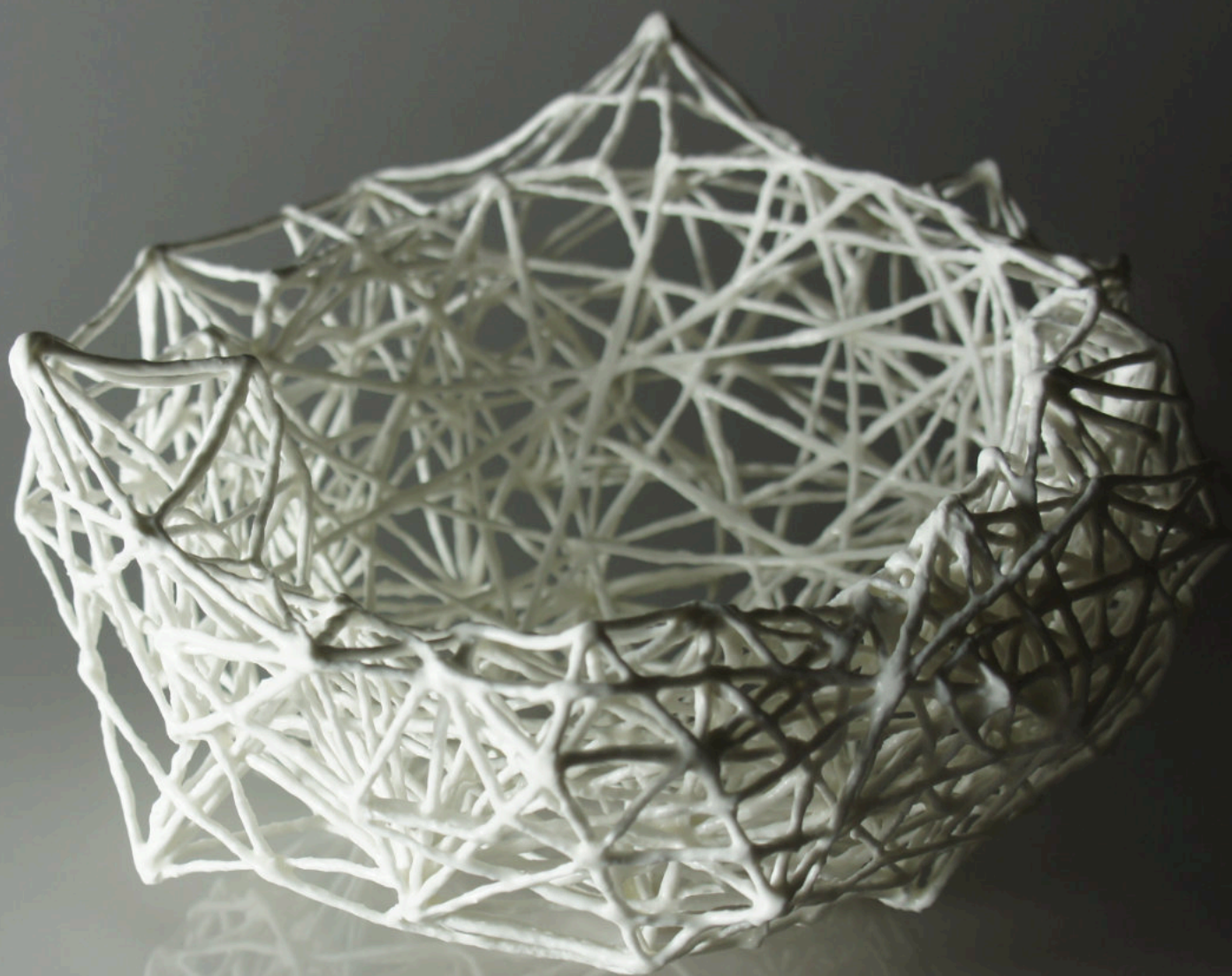
geen glazuur omdat ik de textuur van de klei wil laten zien. De stook – oxiderend of reducerend, al naar gelang van de klei en het gewenste effect – vindt plaats op temperaturen tussen de 1150 en 1200 °C.' Een eventuele breuk repareert hij zelf – de stukken mogen immers niet verloren gaan, anders klopt de nummering niet meer... Meestal maakt Sejin potvormen met de plaatjes klei, maar ook andere samenstellingen komen voor, zoals los op de muur of in het platte vlak, op papier. Recent maakte hij in Parijs een installatie met kleine, ronde balletjes klei, als kiezelstenen. Ook weer allemaal – zichtbaar, aan de bovenkant – genummerd.

In [deze video](#) laat Bae wat van zijn proces zien.

Silke Decker

Koordporselein

Het werk van Silke Decker is fragiel en licht. Het benadrukt de prachtige eigenschappen van bone china, dat bijzondere porseleinmengsel. De tere structuren beschrijven de ruimte op hun eigen manier. De hitte van de oven geeft de ragfijne constructies een eigen, spontaan karakter.

Het werk van [Silke Decker](#) (Duitsland, 1982) is beïnvloed door haar achtergrond als industrieel ontwerper. 'Ik heb vaak gemerkt dat ik anders omga met technische problemen dan collega's die wel een keramische achtergrond hebben. Mijn techniek heb ik zelf ontwikkeld en ik ben – geloof ik – de enige die zo werkt. Op deze manier ontstaan objecten die karakteristiek en herkenbaar zijn, maar er is wel heel veel onderzoek aan vooraf gegaan. En natuurlijk de nodige mislukkingen.'

De techniek lijkt eenvoudig: draden wol worden in gietporselein gedoopt en stuk voor stuk over een gipsmal gelegd. Na het drogen wordt het werkstuk van de mal genomen en gestookt. Daarbij verbranden de wollen draden en blijft er een holle ruimte in het porselein achter. Ondanks de geringe dikte is de porseleindraad toch heel sterk. De structuur van de wol blijft in het porselein bewaard en geeft er zo een eigen karakter aan. Naast deze eigen techniek gebruikt Decker ook traditionele keramische methoden. 'Ongeveer de

*Op de vorige pagina: Netwerkschaal, 2020, 21 x 21 x 14 cm
Op de volgende pagina: Hoge schaal, 2022, 24 x 24 x 23 cm, foto: André Reuter
▼ Schaal met lussen, 2018, 17 x 17 x 8 cm
Foto's bij dit artikel, tenzij anders aangegeven: Silke Decker*

▲ *Koraalporselein, 2023: vaas, 16 x 16 x 16 cm, hoge vaas, 23 x 15 x 8 cm, schaalje, 12 x 12 x 7 cm en kandelaar, 11 x 9 x 9 cm*
Op de volgende pagina: Ring van porselein met synthetische saffieren

helpt van mijn werk is koordporselein, aangevuld met productontwerp. Dat doe ik daarnaast als zelfstandige. Beide functies versterken elkaar en ik houd van de afwisseling tussen bureau- en atelierwerk.'

Onderzoek

Eigenlijk was het de bedoeling dat Silke grafisch ontwerper zou worden, maar het liep anders. 'Onverwachts werd ik toegelaten tot de Kunsthochschule in Hamburg. Daar ontdekte ik dat driedimensionaal werken me veel beter lag en meer plezier gaf. Ik ging er productontwerp studeren en volgde een workshop porselein. Experimenten met verschillende materialen zoals schuim, papier, touw, wollen draden en textiel –

in combinatie met gietporselein – volgden.' Tijdens een tentoonstelling van werk van studenten aan de Kunsthochschule ontstond een discussie over de vraag of het mogelijk zou zijn om met deze techniek ook echte gebruiksvoorwerpen te maken. Keramiekverzamelaar Siemssen uit Sleeswijk-Holstein nodigde Decker uit om dat in zijn atelier ongestoord te komen onderzoeken. Nieuwe experimenten met verschillende materialen volgden. Ze concentreerde zich uiteindelijk op het gebruik van draden wol: het begrip koordporselein was geboren. Silke slaagde erin de fragile structuren die ontstonden tot bruikbare producten te vormen, zoals fruitschalen en kandelaars. Hiermee verdiende ze in 2004 een beurs en kon zich volledig richten op verder onderzoek.

▲ *Koraalporseleinen schaal, 2022, 16 x 20 x 20 cm*
Op de volgende pagina: Object van koordporselein, 2012, 20 x 16 x 16 cm

Bone china

Decker heeft soms een plan van aanpak, maar vaak borduurt ze verder op eerdere projecten. 'Daarbij werk ik bijna uitsluitend met bone china, die ik als granulaat koop en met water tot een gietmassa meng. Momenteel experimenteer ik

met de mogelijkheid om het te combineren met andere keramische massa's om ook grotere objecten te kunnen maken. Dat is met bone china bijna onmogelijk.' De fragiele structuren van wol en gietporselein worden na droging op een tem-

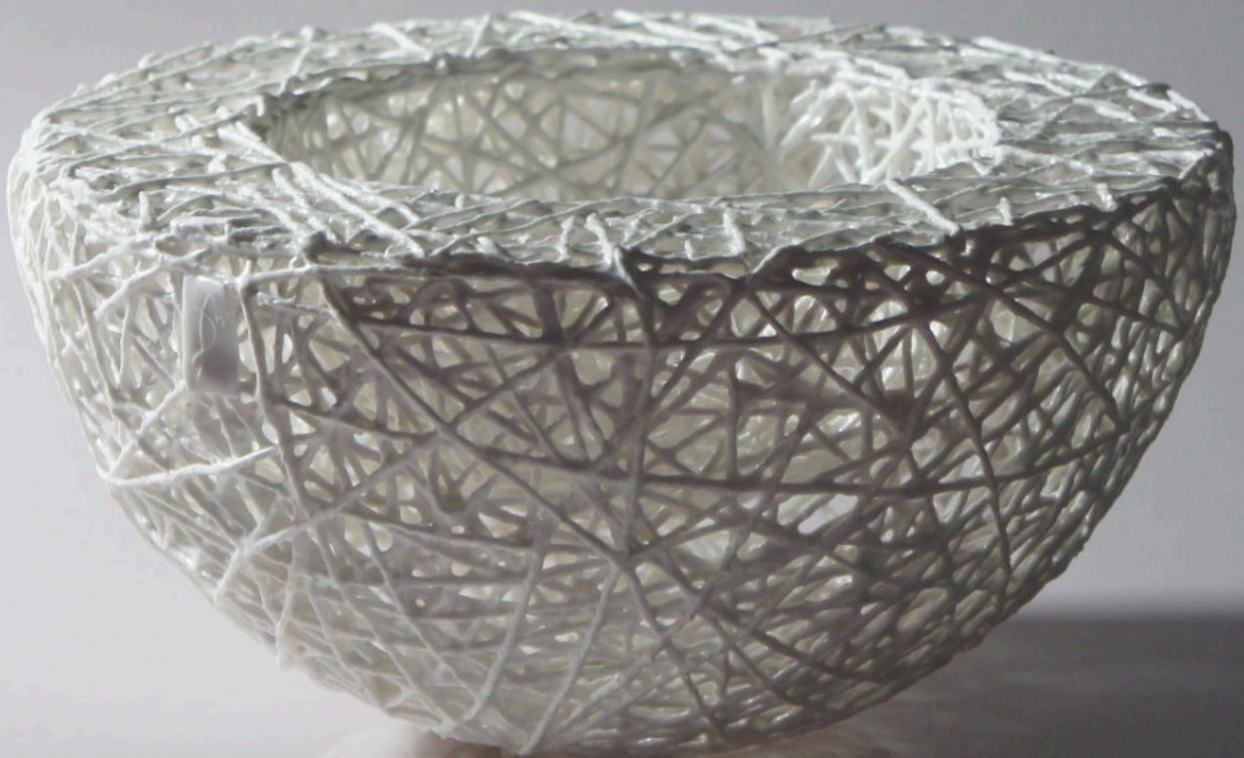
peratuur tussen de 1240 en 1260 °C gestookt. Silke maakt spaarzaam gebruik van glazuur. 'Meestal gebruik ik een mat of glanzend transparant glazuur. Als ik kleur wil toevoegen, geef ik er de voorkeur aan om het porselein zelf door-en-door te kleuren.'

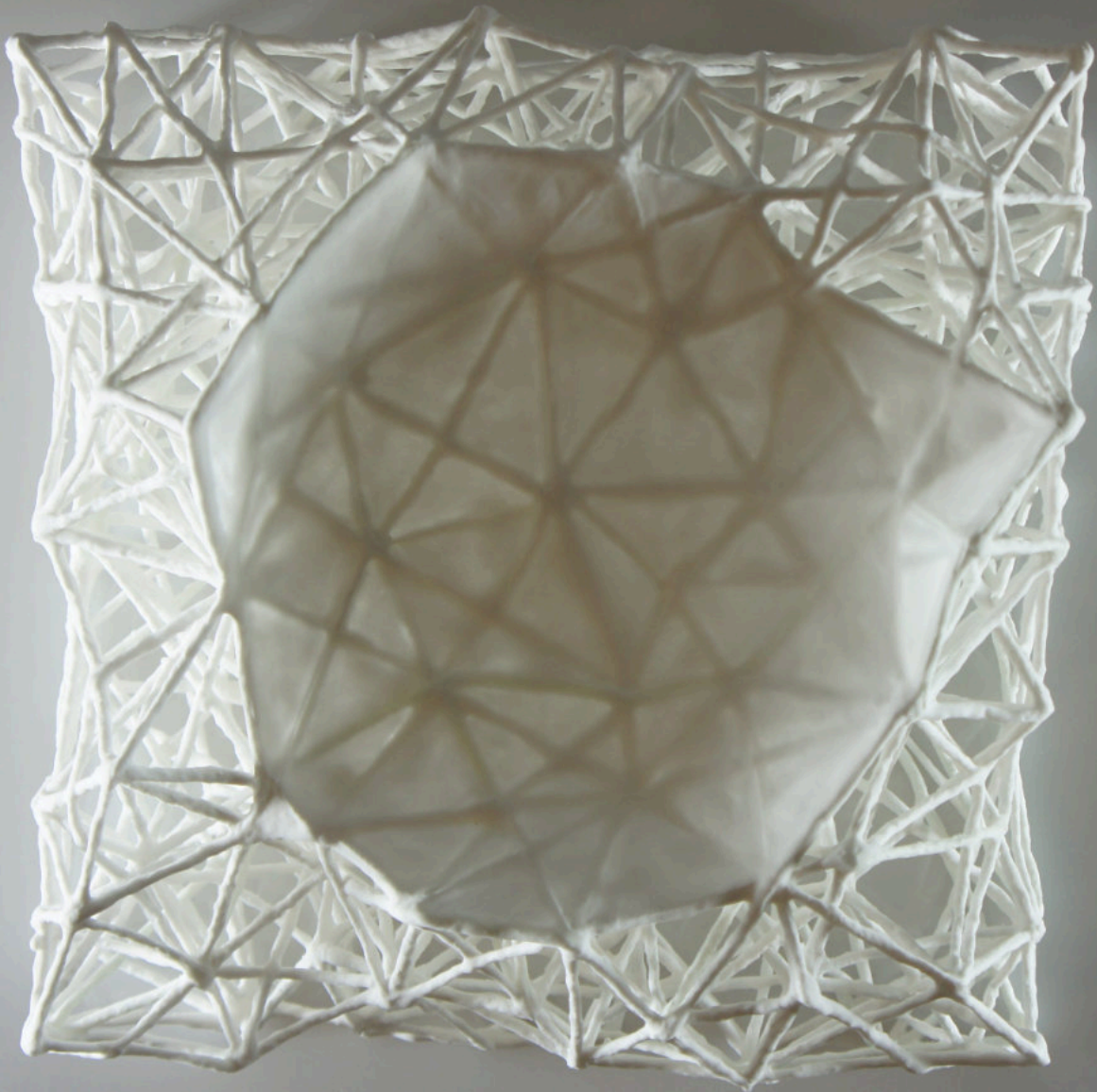
Creativiteit

Al jaren geeft Decker workshops in Zwitserland. 'Ik heb ook al les gegeven in China en in 2023 voor het eerst aan de kunstacademie waar ik zelf

heb gestudeerd. Ik wil mijn studenten een breder perspectief bieden op de ongelooflijke mogelijkheden van werken met porselein en keramiek. Er zijn veel meer mogelijkheden dan de klassieke technieken. We proberen allerlei materialen en hun eigenschappen in combinatie met gietporselein. Spullen uit de keuken, bouwmarkt, natuur, industrie... Op die manier is het niet alleen een technische training, maar ook een in creativiteit.'

Op de volgende pagina: **Kleine vijver**, 2021, 17 x 17 x 8 cm
▼ **Dubbelwandige schaal van koordporselein**, 2023, 25 x 12 x 12 cm

Rachel de Joode

Tuimeling door dimensies

Kijken, daarom draait het in haar werk. Rachel de Joode maakt fotografische sculpturen, schilderijen, brons en keramiek. De focus ligt daarbij niet zozeer op het individuele object maar eerder op het samenspel van objecten in de ruimte. Ze voelt zich daarom in de eerste plaats een installatiekunstenaar. In 2023 won ze de tweejaarlijkse Keramiekprijs De Kei. Tijd voor een kennismaking.

Wat zie je? – Deze vraag staat in het werk van [Rachel de Joode](#) (Nederland, 1979) centraal. ‘Als ik iets teweeg wil brengen, is het wel dat de toeschouwer op een speelse manier gaat kijken. Daarna komen vragen als *Wat is kunst? Waar kijk ik eigenlijk naar?*’

Roeping

Na haar afstuderen aan de Rietveld, duurde het even voor Rachel haar richting vond. Eerst bedacht en regisseerde ze een clip voor een zangeres, maakte foto's voor lifestylemagazines, stortte zich op de modiefotografie en ontdekte uiteindelijk dat haar roeping toch echt in de kunst lag. Ze begon stillevens te maken en fotograferen, en plantte daarmee de kiem voor haar huidige werk.

Assemblages

‘Ik vond het spannend om na te denken over de compositie van objecten die samen een verhaal vertellen, over de betekenis die in elk object besloten ligt, hoe je ons bestaan als het ware via objecten kunt begrijpen. Mijn werk had een dadaïstisch karakter, maar ik maakte geen *readymades* omwille van de *readymade*. Ik creëerde stillevens van gevonden objecten en transformeerde de assemblage tot een kunstwerk door daarvan een foto te maken.’

Klei

Klei ontdekte Rachel toen ze les gaf aan een universiteit in Cincinnati. ‘Ik kon goed opschieten met de docenten van de keramiekafdeling. Ze

*Op de vorige pagina: **Soft Inquiry II**, 2015, keramiek en print op PVC, 35,6 x 48,3 x 18 cm*
*Op de volgende pagina: **You Think I'm Gone: A Dialogue II**, 2023, print op Hahnemühle Photo Rag, 60 x 87 cm*
▼ ***Across Finger Clay**, 2015, print op dibond, 23 x 34 cm, foto: Cinnamon*
Foto's bij dit artikel, tenzij anders aangegeven: Rachel de Joode (met dank aan Galerie Christophe Gaillard)

▲ *Two Surfaces and a Squish*, 2015, keramiek en print op PVC, 64 x 30,5 x 79 cm
Op de volgende pagina: *Sculpted Human Skin in Rock*, 2014, digitale C-type print en marmer, 117 x 90 x 35 cm

vroegen of ik geen keramiek wilde maken. Dat heb ik toen geprobeerd. Ze wisten alles van klei. Ik vond dat best spannend, maar ik ben niet echt een keramist. Mij boeiden vooral alle toestanden waarin klei kan verkeren: van nat tot droog, van gebrand tot geglaazuurd. Ik ben dat gaan fotograferen en die foto's in mijn werk gaan gebruiken.'

Huid

Commissies brengen Rachel vaak op ideeën. 'Iemand vroeg of ik werk kon maken voor een tentoonstelling over kleur. Een moeilijk onderwerp, vond ik, want dat gaat over alles. *Weet je, dacht ik, ik houd het dicht bij mezelf: ik maak iets over mijn eigen kleur.* Om een soort gemiddelde waarde te bepalen, ging ik stukjes van mijn huid fotograferen. Toen ik de foto's op mijn beeldscherm zag, vond ik dat nog spannender. Ik begon daarmee digitale collages te maken. Terwijl ik daarmee bezig was, moest ik denken aan materialen waarvan traditioneel sculpturen worden gemaakt en die het concept 'sculptuur' dus in zich meedragen, zoals marmer, brons, siliconen,

gietmateriaal en klei. Ik ben het oppervlak van deze materialen gaan fotograferen en heb ook met die foto's weer abstracte vormen gebeeldhouwd. Om ze naar de ruimtelijkheid terug te brengen, heb ik daar toen prints van gemaakt.'

Post-internet

Ondertussen onderging de houding van kunstenaars tegenover het internet een verandering. 'Aanvankelijk maakten ze vooral werk óver het internet. Nu het overal aanwezig was, ontstond de idee om het beeldscherm als medium te gebruiken. Waar digitale kunst of *web art* enkel op het scherm bestaat, begonnen kunstenaars digitaal werk van het beeldscherm over te brengen naar de fysieke wereld. Soms ging het heen en weer: van het scherm naar een object en weer terug. Marissa Olsen introduceerde voor dit fenomeen de term *post-internet*.'

Wisselwerking

Rachel raakte gefascineerd door de relatie tussen de fysieke en virtuele wereld. 'De foto van

een object is niet het object; het fysieke object is het object. Maar we zien dingen steeds vaker via een beeldscherm. Daardoor vervaagt het onderscheid. Die verschillende hoedanigheden beginnen in elkaar over te vloeien. Dat gebeurt al op jonge leeftijd. Als ik het plaatje van een kat aanwees en vroeg *Wat is dit?*, zei mijn dochter van drie *Een kat*. Het plaatje van een kat was voor haar al de kat. Iets dergelijks gebeurt in de relatie tussen klei en een van klei gemaakt object. Het verschil tussen die hoedanigheden laten zien, dát is waar ik naartoe wil.'

Trompe l'oeil

In haar assemblages verwerkt Rachel vanaf dat moment naast foto's ook objecten. Neem *Soft Inquiry*, een installatie van uit klei gemaakte haken waaraan panelen hangen met een print van klei. 'Mij gaat het om de dualiteit: het naast elkaar bestaan van het twee- en driedimensionale. Daarbij komt de vraag op *Wat is nu eigenlijk het object en als wat ontpopt zich de betekenis?*' Op de panelen staan foto's van ruimtelijke objecten. De foto's zijn plat, maar de foto van een foto suggereert volume. 'Die visuele verwarring is iets waar ik naar op zoek ben. Dus als jij niet goed begrijpt waar je naar kijkt, heb ik bereikt wat ik wil.'

Voortdurend in beweging

Rachels denken reikt verder dan de oppervlakte. Een oppervlak is buitenkant en buitenkant suggereert binnenkant. Een vraag die haar oma een keer stelde, bracht dit heel concreet aan de orde. 'We zaten 's avonds een keer tv te kijken, toen er een reclame met kinderen werd vertoond. Mijn oma, die dementeerde, vond het een hoop drukte en vroeg of ik die kinderen voor haar even uit de tv wilde halen. Ze dacht dat ze écht in de tv zaten. Kijk, dat vind ik een mooie gedachte, *wat zie je in het materiaal, wat zie je in het object* en – in dit geval – *wat zit er in het beeldscherm?* Het is een vraag waar ik nog altijd veel over nadenk.'

Buiten is binnen is buiten

Klei heeft wat dat betreft een unieke eigenschap. 'Het leuke van klei is dat wat het aan de oppervlakte is, ook binnenin zit. Eigenlijk is het opper-

▲ *Sloppy Therapy 23*, 2020, print op archiefpapier, lijst, 145 x 175 cm

◀ *Painting Brushstrokes #01*, 2022, op houten paneel gemonteerde print, acrylverf en lijst, 102 x 72 x 3 cm, foto: Gert Jan van Rooij

Op de volgende pagina: *Stacked Reclining Sculpture*, 2017, print op dibond en gepoedercoat staal, 220 x 62 cm, foto: The Institute of Contemporary Art, Philadelphia

vlak helemaal binnenkant. Het werkwoord *kleien* belichaamt dit: door het kneden wordt de binnenkant voortdurend aan de oppervlakte gebracht. In mijn werk voltrekt zich een vergelijkbaar proces: 3D wordt 2D, wordt 3D enzovoort. Zolang er mensen zijn die mijn werk bekijken, blijft het in beweging.'

Context

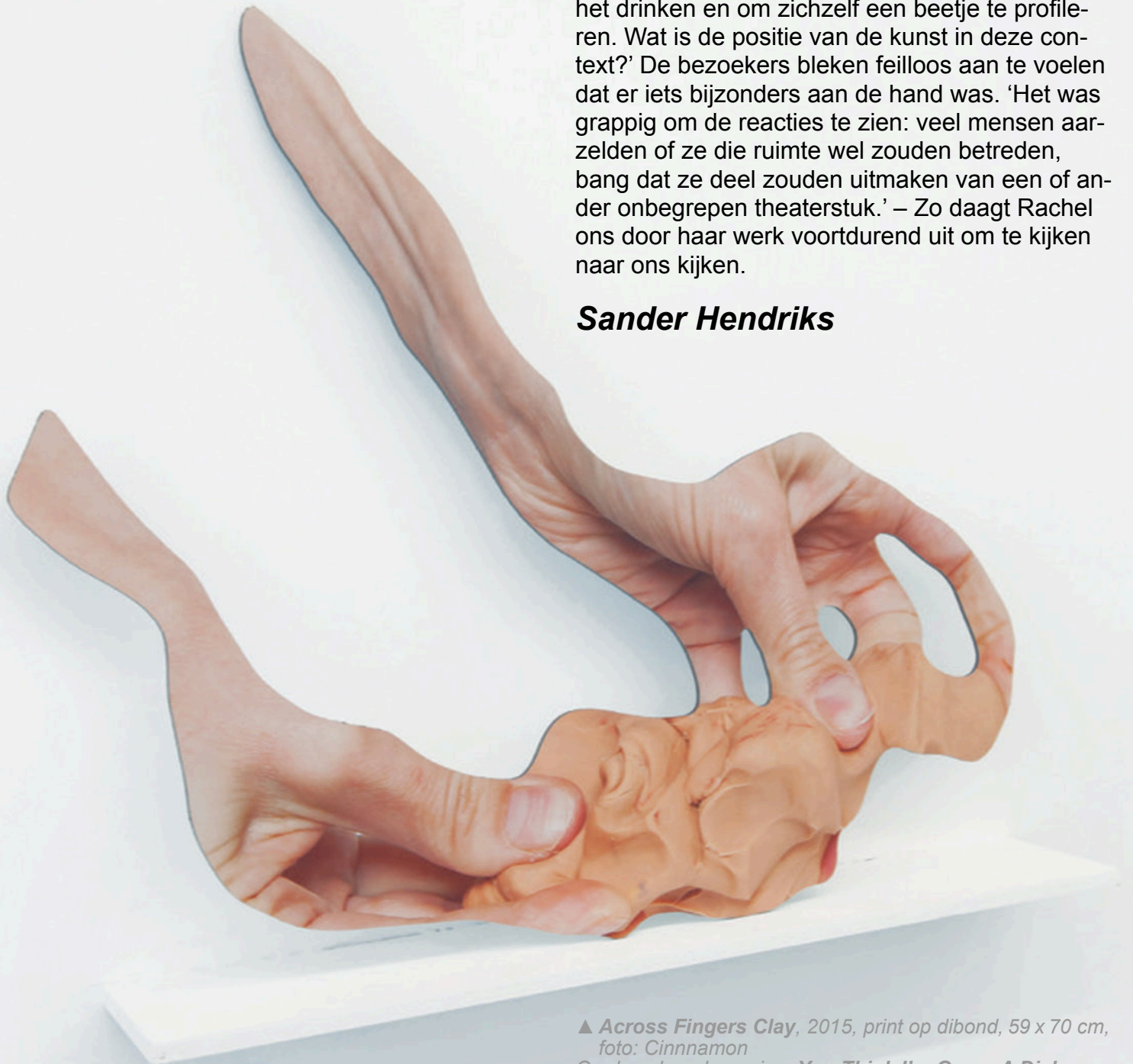
Ook de context speelt in dit proces een rol. 'Vanzelfsprekend ervaar je een werk anders wanneer je het ziet in een museumzaal of op een foto op het internet. In de context van *De kleine K* komt

de nadruk te liggen op de relatie van mijn werk met keramiek. Ook door de context is mijn werk dus voortdurend in beweging.'

Uitdagend

Via haar werk wil Rachel traditionele kaders ter discussie stellen. Zo bouwde ze in een Parijse galerie een galerie met eigen werk. 'Die galerie in de galerie was het werk. Ik wilde onderzoeken wat het hedendaagse idee is van een galerie: wat is dat eigenlijk, die ruimte met witte muren en een grijze vloer? Tegenwoordig lijkt het eerder een soort fotostudio waar mensen snel even naartoe komen om foto's voor Instagram te maken en dan weer de deur uit te lopen. Bij een opening lijkt iedereen alleen te komen voor het feestje, het drinken en om zichzelf een beetje te profileren. Wat is de positie van de kunst in deze context?' De bezoekers bleken feilloos aan te voelen dat er iets bijzonders aan de hand was. 'Het was grappig om de reacties te zien: veel mensen aarzelden of ze die ruimte wel zouden betreden, bang dat ze deel zouden uitmaken van een of ander onbegrepen theaterstuk.' – Zo daagt Rachel ons door haar werk voortdurend uit om te kijken naar ons kijken.

Sander Hendriks

▲ *Across Fingers Clay*, 2015, print op dibond, 59 x 70 cm, foto: Cinnamon
Op de volgende pagina: *You Think I'm Gone: A Dialogue II*, 2023, print op Hahnemühle Photo Rag, 60 x 87 cm

Nieuw in het assortiment: DiamondCore. Het summum onder de gereedschappen.

Keramikos

Van alle markten thuis. Of u nou komt shoppen voor materialen of voor inspiratie. Of u al jaren klant bent of voor de eerste keer binnenkomt. Wat u ook wilt maken, wij zijn er voor u. Welkom bij Keramikos, de grootste leverancier van kunstenaarsbenodigdheden.

Conradweg 19 • 2031 CM Haarlem • 023 542 44 16 • www.keramikos.nl

LA CÉRAMIQUE KERAMIEKCURSUSSEN IN FRANKRIJK

Leren en genieten in Cordes-sur-Ciel of La Borne
Werken onder leiding van professionele keramisten

In 2024 onder andere:

anagama stoken in La Borne | François Gallisaires -
sodastook | Fernand Everaert - terra sigillata | Denis
Di Luca - raku | Suzanne Lukacks-Ringel - porselein
uit de zoutoven | Terry Davies - textuur | Pep Gomez -
ruig en spontaan | Nina Lund - draaien en decoreren
José Mariscal - draaien en kristalglazuren

Klik **hier** voor alle cursussen
of kijk op www.laceramique.com | +33 (0)563 537 297

**Mis geen nieuwe
films
van de kleine K
Neem **hier** een
abonnement
op ons YouTube-
kanaal**

de Hazelaar ART SUPPLIES

alles voor de keramist

Een ruim aanbod in grondstoffen en
handgereedschappen, gipsmallen,
draaischijven, kleiwalsen, ovens
en de glazuren van Botz, Terracolor
en Magma.

**Meer dan 60 kleisoorten
op voorraad.**

kijk voor meer informatie en
staffelkortingen op onze website:

www.hazelaar.nl

Pimpelmees 1 - 3766 AX - Soest
+31 (0)35 6012825 - info@hazelaar.nl

"In een omgeving waar alles om klei draait, mocht ik de kneepjes van het vak leren!" - Rachel Buikema, diploma behaald in 2020

Spreekt jou dit aan? Kom naar de NKO!
Meer informatie over onze opleiding én korte keramiekcursussen, vind je op www.keramiekopleiding.nl

K Nederlandse Keramiekopleiding

Winterdijk 4a, NL-2801 SJ Gouda
+31 (0)182-515274
www.keramiekopleiding.nl

Keramiek Centrum Limburg

- Winkel
- Opleidingen
- Workshops
- Verjaardagen
- Vrijgezellen
- Bakservice tot 1m70 hoogte
- Teambuilding

Alles voor de keramist!

+32 (0)89 24 20 40
Info@keramiekcentrum.be

Openingsuren:

Ma: gesloten

**Di t.e.m. Vr: 09u00 tot 12u00
13u00 tot 18u00**

Za: 10u00 tot 17u00

**Horizonlaan 19,
Poort 2270, BE-3600 Genk**

www.keramiekcentrum.be

Advertentiemateriaal voor het volgende nummer graag aanleveren vóór 15 februari

**Dit jaar al bijgedragen?
Bedankt!!!
Zo kunnen we weer verder...**

Faire passage

Tentoonstelling in het Maison des Arts d'Uccle (Brussel) van 23 februari t/m 17 maart
Met werken van de keramisten Brigitte Arbelot Valérie Ceulemans, Thérèse Lebrun, Ana-Belén Montero, Hélène Rivière en Fabienne Withofs

Adres: Rue du Doyenné 102, 1180 Ukkel (BE)
tel. +32 260 515 40
Open: donderdag t/m zondag, 11 - 17 uur

Wat u ook nodig heeft, wij kunnen ervoor zorgen.

van OVEN tot GLAZUUR

WWW.SILEX.NL

De Meerheuvel 21
5221 EA 's-Hertogenbosch
Tel. 073 - 631 25 28
info@silex.nl

Telfordstraat 14
8013 RM Zwolle
Tel. 073 - 631 54 05
[zwolle@silex.nl](mailto: zwolle@silex.nl)

@silextotaalservice

keramiekmaterialen

Niek Hoogland

Tegels
Aardewerk

26 januari t/m 30 juni 2024

KERAMIEKCENTRUM TIENDSCHUUR TEGELEN

Kasteellaan 8 • 5932 AG Tegelen NL • www.tiendschuur.net • Tel. +31 (0)77-3260213

Open: dinsdag t/m zondag van 11-17 uur. • Gesloten: maandag.

*Anne Wenzel, **House of Fools**, solo-expositie AKINCI Amsterdam, t/m 2 maart, foto: Peter Tijhuis*

Maak de keramiekwereld
mooier! Klik **hier** om
vriend (€ 20) van
de kleine **K** te worden

...of Vriend (€ 50) ...of VRIEND (€ 100)

en steun zo de kleine **K**, om elke
maand een mooi magazine te kunnen
uitgeven en regelmatig de papieren
versie: het grote **K** boek

Natuurlijk kunt u ook gewoon
doneren op IBAN

NL68INGB0007343733 t.n.v.
Stichting k+K

Een betaalverzoek staat voor u klaar
(geldig t/m 26 januari 2024):

€ 20 of **€ 50** of **€ 100**

Knowhow

Kathy Venter

Het beeld van de vrouw

De aantrekkingskracht van oude culturen, levensgrote sculpturen en menselijke figuren bepaalde haar visie op kunst. Kathy Venter houdt zich bezig met universele thema's die zij via de verbeelding van het vrouwelijke vorm geeft. Dit resulteert in een intense dialoog tussen kunst en toeschouwer.

Opgroeiend in Zuid-Afrika werd [Kathy Venter](#) (1951) zich al jong bewust van inheemse culturen en koloniale structuren. Gevoel voor traditie en maatschappij spelen in haar kunst vanaf het begin een belangrijke rol. Als kind groef zij klei uit de dam vlakbij het ouderlijk huis om daar beelden van te maken. Zij ging studeren aan de Port Elizabeth School of Art and Design (tegenwoordig

Nelson Mandela University), met beeldhouwen als hoofdvak. In 1976 studeerde zij cum laude af.

Levensgroot

Het Terracottaleger, zoals de grafvondsten van de Chinese keizer Qin Shi Huangdi (overleden 210 v.Chr.) worden genoemd, maakte een onuitwisbare indruk op Kathy. De holle mensgrote fi-

Op de vorige pagina: *Immersion 11*, 2004-2006, polychrome keramiek, 163 x 69 x 61 cm

Op de volgende pagina: *Coup d'Oeil 3*, 2010, polychrome keramiek, 173 x 53 x 51 cm

▼ Installatie met op de voorgrond *Woman Drawing*, in de tentoonstelling *Life* in het Gardiner Museum, Toronto, 2013, foto: Deon Venter

Foto's bij dit artikel, tenzij anders aangegeven: David Borrowman

▲ *Tall Cotton*, 2007-2008, polychrome keramiek, 137 x 56 x 117 cm

guren, opgebouwd uit klei, brachten haar op het idee hoe ze haar eigen levensgrote figuren kon gaan vervaardigen. De oppervlaktestructuur van haar beelden is ontleend aan de zogenaamde Tanagra terracotta beeldjes (genoemd naar de

vindplaats) uit de Griekse Oudheid. De oorspronkelijke polychrome beschildering is in de loop van de tijd aangetast en vervaagd, voornamelijk door eeuwenlang in de bodem begraven te zijn geweest. Dit effect zorgt voor een vorm van ab-

▲ Installatie *Coup d'Oeil*, in de tentoonstelling *Life* in het Gardiner Museum, Toronto, 2013, h 188 cm, foto: Deon Venter
Op de vorige pagina: *Even Telling*, 2007-2008, polychrome keramiek, 109 x 53 x 86 cm

stractie die Kathy toepast op haar eigen werk, grote kleibeelden gemaakt naar het vrouwelijk naakt.

Universeel

De vrouwen die model staan voor haar sculpturen brengen ieder een eigen individuele aanwezigheid mee. Tegelijkertijd wil Kathy Venter een universele uitstraling geven aan haar werk waarmee zij de kracht van de vrouw, als imposante tegenhanger van de mannelijke culturele dominantie, uitbeeldt. Zij gaat thematisch te werk en kan soms jarenlang met een bepaald idee bezig zijn. In essentie wordt de thematiek gekenmerkt door een dialoog tussen het individu en de groep. De sculpturen verbeelden dat wat ons verbindt en niet wat ons onderscheidt.

Metanarrative

In de serie *Metanarrative* (2007, 2012-2013) heeft Kathy dit universele aspect diepgaand onderzocht. *Narratief* is een term die momenteel veel wordt gebruikt om aan te duiden wat het eigen verhaal is van een persoon of een groep. Met het begrip *meta-narratief* wil Kathy het gemeenschappelijke verhaal achter de verschillen-

de *narratieven* laten zien. Zij geeft het individu daarmee een gemeenschappelijke taal. Met de toepassing van klei als materiaal krijgt ook keramiekunst een uitstraling die uitstijgt boven het ambachtelijke en teruggrijpt naar sculpturale tradities. Ook in dit opzicht kunnen we spreken van een dialoog tussen verschillende opvattingen en gebruiken.

Woman Drawing

Uit de serie *Metanarrative* is *Woman Drawing* een imposant werk. Hierin is letterlijk een dialoog uitgebeeld, een tussen twee vrouwen, een uitwisseling van ervaringen tussen generaties. De zittende vrouw, geworteld en onwrikbaar, vertegenwoordigt de stabiliteit en wijsheid die van generatie op generatie wordt doorgegeven. Haar houding kan symbool staan voor de tradities en waarden die door de tijd heen standhouden. De tweede vrouw wordt omschreven als zijnde een uitgestrekt lichaam, maar de vrouw in kwestie zit op haar knieën, iets gedraaid naar voren. Ze is bezig met tekenen en staat voor de voortdurende groei, verandering en vernieuwing die plaatsvindt binnen de samenleving. Haar activiteit weerspiegelt de voortgang van kennis en creativiteit.

Continuïteit en verbondenheid

De vrouw die tekent, kan eveneens wijzen op het doorgeven van kennis, vaardigheden en wijsheid van oudere naar jongere generaties, waardoor een continue cyclus van leren en begrip ontstaat. Het intergenerationele aspect verbeeldt communicatie van kennis, tradities en inzichten en vertelt het verhaal over de verbondenheid tussen verschillende generaties en de rijke overdracht van cultuur en wijsheid door de tijd heen. Tegelijkertijd is dit kunstwerk een metafoor voor het maken van kunst.

Persoonlijke invloeden

In 1989 emigreerde Kathy met haar gezin naar Canada, waar zij een bekend beeldhouwer werd. In 2013 vond een grote solotentoonstelling plaats

in het Gardiner Museum in Toronto. Persoonlijke invloeden zijn er natuurlijk ook. In Zuid-Afrika was docent en beeldhouwer [Hylton Nel](#) (Zambia, 1941) belangrijk voor haar. In Canada speelt de familie een motiverende rol. Haar man Deon Venter is kunstenaar en wordt internationaal gewaardeerd als schilder.

En op persoonlijk vlak is de intergenerationele interactie met kinderen en kleinkinderen net zo belangrijk als in de kunst: 'We beïnvloeden en bewonderen elkaar allemaal'.

Elisabeth Eyl

Op de volgende pagina's laat Kathy zien hoe zij een sculptuur opbouwt.

*Op de vorige pagina: **Metanarrative**, 2007, 2012-2013, polychrome keramiek, 274 x 244 x 422 cm*

*Op de volgende pagina: **Present Elements**, 2007-2008, polychrome keramiek, 147 x 74 x 91 cm*

*▼ Installatie **Immersion**, in de tentoonstelling **Life** in het Gardiner Museum, Toronto, 2013, foto: Deon Venter*

1. Ik bouw het werk met de hand op, werk van onder naar boven en maak het ongeveer 15% groter in verband met de krimp. De klei die ik gebruik, is speciaal voor mij gemengd. Twee uitgerolde plakken klei zijn de basis voor de onderbenen en de voeten.
2. Het model zit in een comfortabele houding.

3-4. De wanden van de onderbenen en voeten kneed ik omhoog. Dit laat de holle opbouw zien en het begin van een interne stut bij de knie, die het gewicht van het bovenbeen zal dragen.

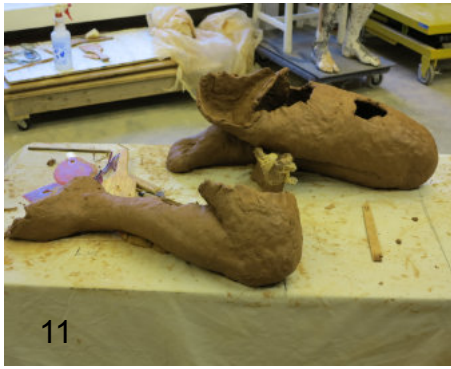
5-6. Ik geef de knie vorm en boetseer verder omhoog naar de dij.

7-8. Via een opening kan ik van binnenuit het dijbeen vormen. De extra wand aan de binnenkant gaat het gewicht van het bekken en het onderlichaam dragen.

9-10. Ik begin aan het bekkengebied en breng daar een interne stut aan: een kleiplaat die het bovenbeen ondersteunt.

11-15. De plaat aan de binnenkant van de billen gaat het gewicht van het bekken en het onderlichaam dragen.

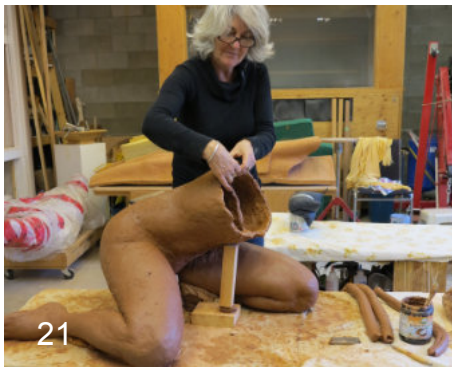
16. Het rechterbeen is nu verbonden met het bekken. Daar ga ik nu verder aan werken en breng nog een extra plaat aan die het bovenbeen ondersteunt.

17-18. De steunplaat aan de binnenkant maak ik even hoog als de buitenkant. Het rechterbeen verbind ik met de bilpartij.

19. De been- en bilpartijen zijn nu klaar.
20. Een steun onder de plaat aan de binnenkant houdt het torso overeind terwijl ik het stuk verder opbouw.

21

22

23

24

21-24. Ik bouw zo het lichaam verder op en werk het oppervlak glad af.

Als het onderdeel klaar is, laat ik het leerhard worden en daarna monteer ik de andere lichaamsdelen aan het torso.

De complete figuur snijd ik dan in stukken, want zo past alles in de oven. En dan stook ik tot kegel 8. Na het bakken worden de onderdelen weer aan elkaar gemonteerd. Vervolgens breng ik op verschillende plaatsen een schildering aan met een mengsel van wit cement, tandheelkundig gips en gecalcineerde kaolien. Tot slot zandstraal ik het oppervlak, zodat er een effect van veroudering ontstaat.

25. **Woman Drawing**, onderdeel installatie, 2012-2013, polychrome keramiek, 152 x 244 x 422 cm

[Deze video](#) laat een deel van het proces zien.

25

Procesfoto's, tenzij anders aangegeven: James Kok

het grote **K** boek 4

Het is het jaar van de **K**. De **K** van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, Creatief en Knowhow. Kijk & lees wat er met Klei Kan. **Mels Boom**

... (text from page 277) ...

... (text from page 278) ...

... (text from page 279) ...

De grote **K** deel vier is nu te koop

Deze nieuwe **grote K** is weer een mooie bron van inspiratie en knowhow en mag in geen enkel atelier ontbreken.

Belangrijke vragen komen aan de orde: Hoe vind ik mijn eigen weg, mijn eigen stem, mijn eigen manier om me in klei uit te drukken? En als ik die al wel gevonden heb, hoe realiseer ik dan mijn werk? Met welke materialen, technieken en gereedschappen? Bekende en beroemde kunstenaars geven in dit boek hun persoonlijke antwoorden en geven bovendien inzicht in hun technieken met duidelijke voorbeelden. U kunt ze stap voor stap volgen.

U kunt dit vierde deel bestellen in de **webshop** van **de kleine K**. Ook via de **mail** is dat mogelijk (o.v.v. uw naam en adres). Verzendkosten Nederland € 5, West-Europa € 9.

Het grote K boek 4

HET grote KERAMIEK inspiratie en knowhow BOEK, Mels Boom, 2023, Stichting k+K, 256 pagina's, A4 (210 x 297 mm), paperback, genaaid, gedrukt op papier met FSC-merk, kleur, Nederlandstalig. ISBN 978-90-825430-3-2, € 39,95

Success Kijk weet met zijn werk een impuls te geven aan de wereld van de keramiek. Het is het jaar van de **K**. De **K** van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, Creatief en Knowhow. Kijk & lees wat er met Klei Kan. **Mels Boom**

... (text from page 277) ...

... (text from page 278) ...

... (text from page 279) ...

Meer dan 50 jaar ervaring als betrouwbare
leverancier voor de keramist

Officiële invoerder/verdelers van Amaco glazuren

PC-20 Blue Rutile over
PC-36 Ironstone

PC-4 Palladium over
PC-29 Deep Olive Speckle

PC-28 Frosted Turquoise over
PC-59 Deep Firebrick

PC-23 Indigo Float over
PC-12 Blue Midnight

Ter Mote 5 - 9850 Nevele
tel. 0032 (0)9 226 28 26
info@colpaert-ceramic.be
www.colpaertonline.be

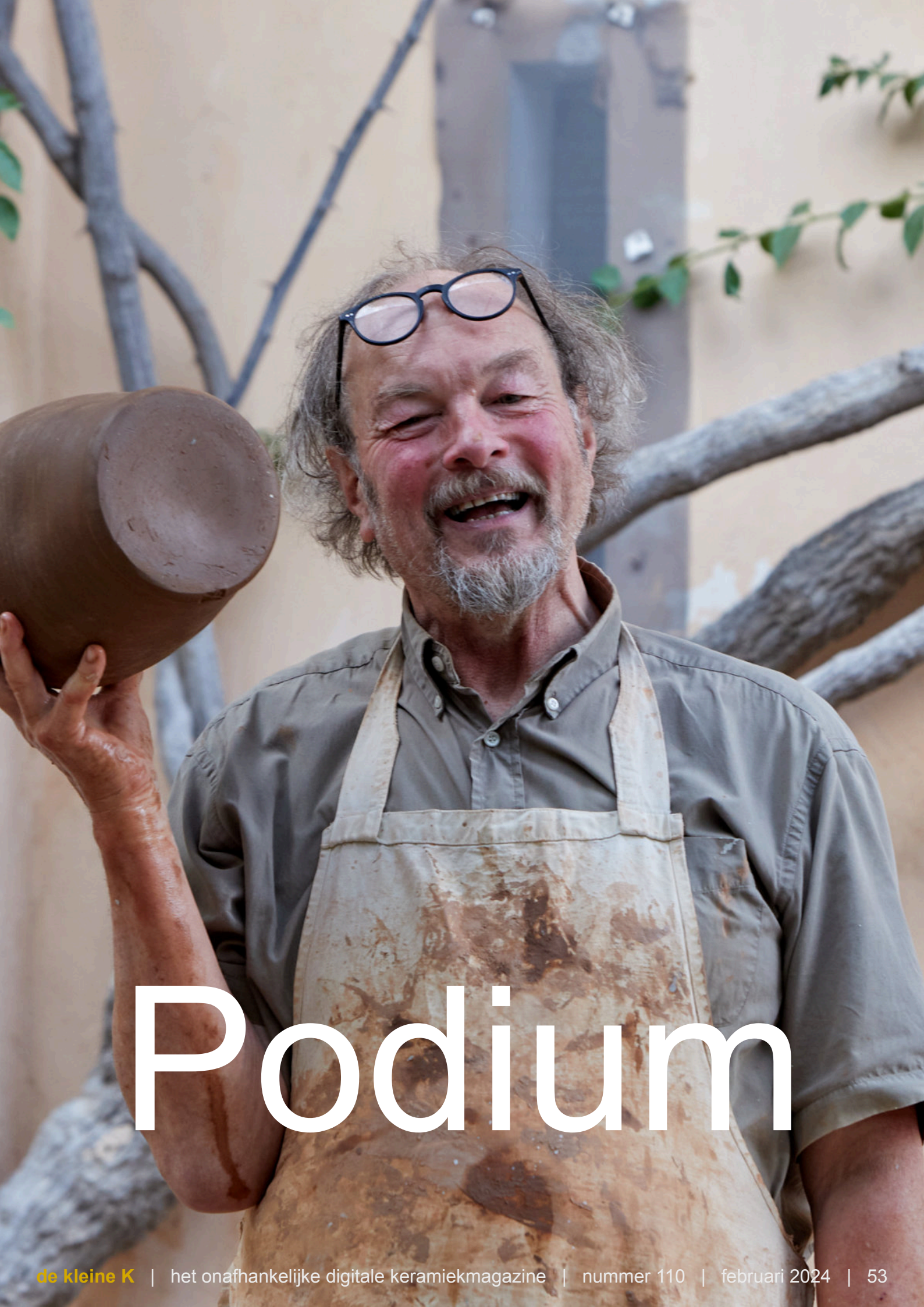
Mis geen nieuwe films
van de kleine **K**
Neem **hier** een abonnement
op ons YouTube-kanaal

Foto van de maand

Het oude atelier van Shoji Hamada, Mashiko (Japan), foto: Mels Boom

Ook een leuke of mooie of interessante of gekke foto? Stuur hem op om hier te publiceren!

Podium

Niek Hoogland - Tegels aardewerk

Dit jaar viert Niek Hoogland zijn veertigjarig jubileum als Tegelse pottenbakker. Dus presenteert Keramiekmuseum Tiendschuur zijn werk in een solotentoonstelling. In zijn pottenbakkerij in Steyl maakt Niek gebruikskeramiek en vrij werk, waarvoor hij veelal de plaatselijke Tegelse klei gebruikt. Zijn aardewerk is als een hedendaagse interpretatie van het Nederrijns slibversierd aardewerk, zoals dat vanaf de zeventiende eeuw in deze regio wordt gemaakt.

Niek Hoogland (Tegelen, 1953) komt als kind al vroeg in aanraking met klei en keramiek. De omgeving waarin hij opgroeit, wordt gedomineerd door dakpannen en steenfabrieken, met kleitreintjes die zijn pad van en naar school kruisen. Zijn vader werkt in een van de grote dakpannenfabrieken, en als kind bezoekt Hoogland regelmatig lokale pottenbakkerijen.

Pottenbakkerij

In 1984 begint hij zijn opleiding als keramist bij The van Rens in de Keramische Leer/Werkplaats

in Tegelen. Hij loopt stages bij Joop Crompvoets in pottenbakkerij de Walsberg, Swalmen, en bij Guul Jacobs in pottenbakkerij De Olde Kruyk in Milsbeek. Hij werkt ook een tijd als productiedraaier in Beesel in een grote pottenbakkerij voor bloemisterij-aardewerk.

In 1991 starten Niek en zijn vrouw Pim van Huiseling hun eigen pottenbakkerij aan de Grotestraat in Tegelen, waar ze zich toelagen op het vervaardigen van slibversierd aardewerk, waarbij ze zelf afgegraven rode aardewerkklei en zand gebruiken. Na decoratie met witte engobe of kleislib, ingekleurde engobes en sgraffito technieken,

Op de vorige pagina: Niek Hoogland, foto: Giorgos Vitsaropoulos ▼ Drie flessen, foto: Niek Hoogland

▲ Drie vaasjes, foto: Niek Hoogland
Op de volgende pagina: Niek Hoogland aan het werk, foto: Pim van Huisseling

worden de werken overgoten met een transparant glazuur en gestookt op 1100 °C. Sinds de oprichting exposeert Niek wereldwijd in galleries, musea, en op keramiekmarkten en festivals.

Traditie

Naast zijn artistieke werk zet Niek zich in voor het behoud van de Tegelse keramiektradities en geschiedenis. Hij ziet de Tegelse en regionale aardewerktraditie als inspiratie, zonder zich eraan gebonden te voelen. Vorig jaar vierde de pottenbakker een dubbel jubileum: zijn zeventigste verjaardag en zijn veertig jaar als pottenbakker. Hij vierde het met onder andere een tien weken durende artist-in-residency in de Leach Pottery in St. Ives, Cornwall, waar hij functioneel en decoratief aardewerk onderzocht.

Historie

Slibversierd aardewerk wordt al vanaf de zeventiende eeuw in de Nederrijn-regio gemaakt. Niek

Hoogland: 'De techniek kwam via de handel op de rivieren Maas en Rijn naar respectievelijk Venlo en Duisburg. Het vervaardigen van slibversierd aardewerk waaiert daarna uit over het hele Maas-Rijn gebied en kent een aantal bloeiperiodes, maar is nooit helemaal verdwenen uit de regio. De oorsprong van het proces ligt in het Midden-Oosten en kwam door handel en de kruistochten naar Europa. En, zoals ik altijd zeg tegen iedereen die zich met de een of nadere traditie bezighoudt: alles komt van elders. Tradities ontstaan nooit zomaar op een plek; het zijn altijd interpretaties van technieken of gewoontes die van ergens anders komen.'

Het slibversierd aardewerk wordt gemaakt door lokale rode klei te bakken en te bedekken met een slib van witbakkende klei. Zo ontstaat een breed scala aan decoratiemogelijkheden. Niek Hoogland zet deze traditie voort met sgraffito decoratie, waarbij de onderliggende rode klei zicht-

baar wordt. Hij gebruikt een zelfgemaakte ringeloor om slib in cirkels en spiralen aan te brengen.

Activiteiten rond de expositie

Rondleiding door Niek Hoogland:

Zondag 28 januari om 13.00 en 15.00 uur, voor maximaal 15 personen. Inschrijven via de website van de Tiendschuur.

Lezingen door Niek Hoogland:

Zondag 25 februari, 14.00 uur: De geschiedenis van het slibversierd aardewerk.

Zondag 28 april, 14.00 uur: Nederrijns slibversierd aardewerk.

Zondag 26 mei, 14.00 uur: Het werk van Niek Hoogland in relatie tot de Tegels-Nederrijnse traditie van slibversierd aardewerk.

Op zondag 30 juni is Niek vanaf 14.00 uur aanwezig op de tentoonstelling om over zijn geëxposeerde werk te spreken.

Workshops slibschilderen:

In de weekenden van 23-24 maart en 8-9 juni geeft Niek Hoogland twee workshops over de verschillende technieken en mogelijkheden van het slibversierd aardewerk. Meer informatie is op de website te vinden.

Boekpresentatie:

Bij de opening van de tentoonstelling op 26 januari is een boek over de pottenbakkerij gepresenteerd.

Open dagen:

Op 20 en 21 april is het mogelijk om de [pottenbakkerij](#) te bezoeken.

Niek Hoogland, Tegels aardewerk

t/m 30 juni

[Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen](#)

Kasteellaan 8, 5932 AG Tegelen

Open: dinsdag t/m zondag 11.00 - 17.00 uur

▼ *Niek Hoogland, details van kom en kan, foto: Niek Hoogland*
Op de volgende pagina: Niek aan het werk

KleiPers

Sigrid Calon

Designmuseum Den Bosch
De Mortel 4, 5211 HV Den Bosch
t/m 27 januari

Object 2024

HAKA-gebouw
Vierhavenstraat 40, 3029 BE Rotterdam
2 t/m 4 februari

Marijke van Vlaardingen

De kleine toonzaal
Voorbaan 25, 1271 RR Huizen
t/m 27 januari

Art Eindhoven

Klokgebouw
Strijp-S, 5617 AB Eindhoven
2 t/m 4 februari

Herinnering

Galerie Iroha
Voorstraat 487, 3311 CV Dordrecht
t/m 27 januari

Koppie Koppie

Hannie Mein Keramiekgalerij, Home Center
Frisaxstraat 12, 8471 ZW Wolvega
t/m 8 februari

Van plint tot plafond

Galerie What Art Can Do, Tweede
Tuindwarsstraat 4, 1015 RZ Amsterdam
t/m 28 januari

Zweitse Landsheer

Cor Unum
Vughterstraat 270, 5211 GR Den Bosch
t/m 10 februari

Ceramic Brussels

Tour & Taxis
Picardstraat 3, 1000 Brussel (BE)
t/m 28 januari

Affordable Art Fair

Tour & Taxis
Avenue du Port 86-C, 1000 Brussel (BE)
8 t/m 11 februari

Concepten

Galerie Hazart
Pimpelmees 3, 3766 AX Soest
t/m 2 februari

Observaties

Kunsthuis Waterland
Peperstraat 36, 1441 BJ Purmerend
t/m 17 februari

O.a. Ken Price

Galerie Xavier Hufkens
Van Eyckstraat 44, 1050 Brussel (BE)
t/m 3 februari

Friedrich Gräsel

Keramion
Bonnstraße 12, 50226 Frechen (DE)
t/m 18 februari

O.a. Stan van Belkum

Artibrak
Herenstraat 76, 2271 CK Voorburg
t/m 4 februari

Mentors

Keramis, 1 Place des Fours-Bouteilles
7100 La Louvière (BE)
t/m 18 februari

O.a. Marlinda Weijers

Kadmium
Sint Agathaplein 4, 2611 HR Delft
t/m 4 februari

Bevroren tijd

Galerie de Ploegh
Coninckstraat 58, 3811 WK Amersfoort
t/m 18 februari

Art Rotterdam

Van Nelle Fabriek
Van Nelleweg 1, 3044 BC Rotterdam
1 t/m 4 februari

O.a. Odette Frijters

Galerie de Pomp
Dorpsstraat 38, 2361 BE Warmond
t/m 21 februari

KleiPers

Blauw van de Jenever

Jenevermuseum
Lange Haven 74, 3111 CH Schiedam
t/m 25 februari

Ines de Booij

Galerie Persoon
Hees 4, 5521 NV Eersel
16 februari t/m 16 maart

Insect!

Museum Gouda
Achter de Kerk 14, 2801 JX Gouda
t/m 25 februari

Judith de Vries

Galerie Terra Delft
Nieuwstraat 7, 2611 HK Delft
10 februari t/m 23 maart

Tulpen NU

Museum de Zwarte Tulp
Heereweg 219, 2161 BG Lisse
t/m 25 februari

Terra Incognita

Valcke Art Gallery
Bernard Spaelaan 14, 9000 Gent (BE)
16 februari t/m 23 maart

Een duik in de porseleinkast

Landgoed Fraeylemaborg
Hoofdweg 30, 9621 AL Slochteren
t/m 25 februari

O.a. Liesbeth Hensels

De Kleine toonzaal
Voorbaan 25, 1271 RR Huizen
26 februari t/m 23 maart

Henno Kurstjens

Silex Totaalservice
De Meerheuvel 21, 5221 EA Den Bosch
t/m 29 februari

Karin Arink

Museum Beelden aan Zee
Harteveldstraat 1, 2586 EL Den Haag
2 februari t/m 1 april

O.a. Clarine van der Meeren

Hotel Guldenberg
Guldenberg 12, 5268 KR Helvoirt
t/m 29 februari

Babs Haenen - Witte bergen

Kunstmuseum Den Haag
Stadhouderslaan 41, 2517 HV Den Haag
t/m 14 april

Anne Wenzel

AKINCI, Amsterdam
Lijnbaansgracht 317, 1017 WZ Amsterdam
t/m 2 maart

Vogel-Vrij

Museum Klooster Ter Apel
Boslaan 3-5, 9561 LH Ter Apel
t/m 14 april

O.a. Edith van Eijden-Calis

De Kunstkelder Gemeentehuis Putten
Brinkstraat, 3881 BZ Putten
2 februari t/m 2 maart

Piet Stockmans Continues!

C-mine 100 bus 2
3600 Genk-Winterslag (BE)
t/m 14 april

O.a. Janine Plaisier

Galerie Huis ter Heide, Norgervaart 10a
9336 TE Huis ter Heide
t/m 3 maart

Keramik kameraden

Galerie Terra Delft
Nieuwstraat 7, 2611 HK Delft
30 maart t/m 20 april

O.a. Wil Riedijk

KunZt
Raadhuisplein 1, 3331 BT Zwijndrecht
4 februari t/m 10 maart

Caroline Peeters

Silex Totaalservice
De Meerheuvel 21, 5221 EA Den Bosch
1 maart t/m 30 april

KleiPers

Porzellan Manufaktur Nymphenburg

Groninger Museum
Museumeiland 1, 9711 ME Groningen
t/m 5 mei

Niek Hoogland - Tegels aardewerk

Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen
Kasteellaan 8, 5932 AG Tegelen
t/m 30 juni

Keramiekmarkt Dwingeloo

Brink
7991 CH Dwingeloo
9 mei

Delftse keramiekdagen

Grote markt
Delft
29 en 30 juni

Goudse Keramiekmarkt

Markt
2801 JK Gouda
9 mei

Keramiekmarkt Maaseik

Markt, 3680 Maaseik (BE)
30 juni
Hier inschrijven (voor 31 januari a.s.)

Hidemi Tokutake

Galerie Terra Delft
Nieuwstraat 7, 2611 HK Delft
27 april t/m 18 mei

Catrin Howell

Galerie Terra Delft
Nieuwstraat 7, 2611 HK Delft
25 mei t/m 7 juli

Picasso - Magisch keramist

Royal Delft Museum
Rotterdamseweg 196, 2628 AR Delft
t/m 19 mei

Marcel Eekhout

Silex Totaalservice
De Meerheuvel 21, 5221 EA Den Bosch
1 juli t/m 31 augustus

Keramiekmarkt Andenne

Place des Tilleuls
5300 Andenne (BE)
19 en 20 mei

Porseleinkoorts

Keramiekmuseum Princessehof
Grote Kerkstraat 9, 8911 DZ Leeuwarden
2 maart t/m 1 september

Internationale Glas- en Keramiekmarkt

Gemeenschapscentrum den Breughel
Wespelaarsesteenweg 85, 3150 Haacht (BE)
26 mei

Pioniers in keramiek

Museum Prinsenhof Delft
Sint Agathaplein 1, 2611 HR Delft
16 februari t/m 8 september

Martine de Jong & Rachel Buikema

Silex Totaalservice
De Meerheuvel 21, 5221 EA Den Bosch
1 mei t/m 29 juni

If not now, when?

Museum Beelden aan Zee
Harteveltstraat 1, 2586 EL Den Haag
12 april t/m 8 september

Keramiekprijs De Kei 2023

Museum Prinsenhof Delft
Sint Agathaplein 1, 2611 HR Delft
t/m 30 juni

Per Abramsen

Museum Beelden aan Zee
Harteveltstraat 1, 2586 EL Den Haag
12 april t/m 8 september

Keramische signalen

Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen
Kasteellaan 8, 5932 AG Tegelen
t/m 30 juni

Euregio keramiekmarkt

Burgstrasse 103
4730 Raeren (BE)
7 en 8 september

KleiPers

Keramisto

Festivalterrein bij de Mookerplas
Milsbeek
14 en 15 september

Vera Gulikers

Museum Beelden aan Zee
Harteveltstraat 1, 2586 EL Den Haag
20 september t/m 2 maart 2025

Karin Bablok

Galerie Terra Delft
Nieuwstraat 7, 2611 HK Delft
7 september t/m 6 oktober

Joan Miró - Sculptures

Museum Beelden aan Zee
Harteveltstraat 1, 2586 EL Den Haag
20 september t/m 2 maart 2025

Bas Domburg

Silex Totaalservice
De Meerheuvel 21, 5221 EA Den Bosch
2 september t/m 31 oktober

Hans Bayens

Museum Beelden aan Zee
Harteveltstraat 1, 2586 EL Den Haag
19 december t/m 2 maart 2025

Sustainable Ceramics #1

Keramiekmuseum Princessehof
Grote Kerkstraat 9, 8911 DZ Leeuwarden
t/m 3 november

Wu Zetian

Keramiekmuseum Princessehof
Grote Kerkstraat 9, 8911 DZ Leeuwarden
26 oktober t/m 25 mei 2025

Margot Thyssen

Galerie Terra Delft
Nieuwstraat 7, 2611 HK Delft
12 oktober t/m 18 november

2023 Netherlands-Korea Invitational Ceramic Exhibition

Online
Voorlopig doorlopend

Nieuw wit

Keramiekcultuur Tiendschuur Tegelen
Kasteellaan 8, 5932 AG Tegelen
5 juli t/m 8 december

Hans Arp

Museum Beelden aan Zee
Harteveltstraat 1, 2586 EL Den Haag
6 maart t/m 15 december

Carrousel

Paard en ruiter in de kunst, Museum Frank
Steyaert, Tinnenpotstraat 16, 9000 Gent (BE)
t/m 31 december

Het Archief

Overzicht werk Piet Stockmans Studio, C-mine
100 bus 2, 3600 Genk-Winterslag (BE)
t/m 31 december

Olav Slingerland

Galerie Terra Delft
Nieuwstraat 7, 2611 HK Delft
23 november t/m 4 januari 2025

Klik hier voor nog meer informatie
Uw evenement ook in KleiPers?

Stuur tekst, hoge resolutie foto van een keramisch werk, gegevens over plaats/tijd naar **de kleine K**. Klik **hier** om te mailen. Stuur voor de 15e van de voorafgaande maand uw informatie. Publicatie is in principe op de laatste vrijdag van de maand.

De inspiratie website: de blik op de wereld van de keramiek

en... actueel nieuws op de
Facebookpagina

Leesvoer nodig in deze enerverende tijden?

Summaries in English

Sejin Bae

Sejin Bae (South Korea, 1981) explores the concept of time in his artwork, drawing inspiration from the timeless nature of ceramics and the enduring work of Roman Opalka, who dedicated over forty-five years to recording numbers and self-portraits daily. Bae's focus on serializing his ceramic pieces parallels Opalka's standardized approach, but with an emphasis on the material itself. His admiration for those who persist in their concepts over decades, like Opalka, is evident.

The title of Samuel Beckett's play *Waiting for Godot* serves as a metaphor for all of Bae's works. This connection lies in the repetition and serial numbering he applies to each component of his creations, a practice spanning over fifteen years. Bae finds solace and inspiration in rereading *Waiting for Godot* when facing challenges in his work.

Previously employed as a designer, Bae stumbled into ceramics, describing the transition as a miraculous experience – starting with a simple piece of soft clay and transforming it into an object with a distinct consistency. His interest in ceramics grew, leading him to study the craft at Seoul National University.

Both teaching at the university and running his studio in Seoul, Bae imparts his knowledge to students specializing in ceramics. His time-series works involve meticulous planning, though adjustments can occur during the creative process. Bae employs a straightforward technique, cutting and assembling numbered clay pieces from different clay types, with paper, grog, sand, iron filings, and pigments added for color and texture. The absence of glaze allows the clay's texture to shine through, and firing temperatures range from 1150 to 1200 °C.

Bae repairs any cracks himself to ensure the integrity of the serial numbering. While he typically creates pot shapes using clay plates, he occasionally explores other compositions, such as wall installations or flat works on paper. Recently, he exhibited an installation in Paris featuring small, numbered clay balls resembling pebbles.

A video showcases Bae's artistic process, revealing the intricate and deliberate steps involved in his ceramic creations.

Silke Decker

Silke Decker's work (Germany, 1982) is influenced by her background as an industrial designer. She has noticed a distinct approach to technical problems compared to colleagues with a ceramic background. Developing her own technique, she creates objects that are characteristic and recognizable, resulting from extensive research and inevitable failures. The seemingly simple technique involves dipping wool threads into casting porcelain, placing them individually over a plaster mold, allowing the piece to dry, and then firing it. The burned wool leaves a hollow space in the porcelain, producing a surprisingly strong porcelain thread with the wool's structure preserved.

Decker combines her unique technique with traditional ceramic methods, with *cord porcelain* constituting about half of her work, while the other half involves product design. Originally intending to become a graphic designer, Decker unexpectedly found her passion for three-dimensional work during her studies at the Kunsthochschule in Hamburg. She explored various materials, eventually focusing on wool threads, giving birth to the concept of *cord porcelain*. Successfully transforming fragile structures into functional items like fruit bowls and candle holders earned her a scholarship in 2004, facilitating further research.

Primarily working with bone china, Decker experiments by combining it with other ceramic masses to create larger objects – an intricate process due to bone china's limitations. The delicate wool and casting porcelain structures are fired between 1240 and 1260 °C, using sparing amounts of glaze. Alongside her artistic pursuits, she conducts workshops internationally, aiming to broaden her students' perspectives on the extensive possibilities of working with porcelain and cera-

Summaries in English

mics beyond classical techniques, incorporating materials from various sources for both technical training and fostering creativity.

Rachel de Joode

In the work of Rachel de Joode (The Netherlands, 1979) the central question is often *What do you see?* She aims to encourage viewers to playfully engage with her art and prompt questions such as *What is art?* and *What am I actually looking at?*

After graduating from the Rietveld Academy, Rachel initially explored various creative paths, including directing a music video, photography for lifestyle magazines, and immersion in fashion photography. Eventually, she discovered her true calling in art, particularly in creating and photographing still lifes.

De Joode's fascination with the composition of objects telling a story led her to create assemblages and transform them into artworks through photography. Her work had a Dadaist character, focusing on found objects and turning them into art. The discovery of clay came when Rachel taught at a university in Cincinnati. Although not a ceramicist, she became intrigued by the various states of clay and started photographing them, incorporating the images into her artwork. Commissions often inspire her ideas. For an exhibition on color, she decided to explore her own skin color by photographing pieces of her skin. This process led to digital collages and a reflection on traditional sculptural materials, such as marble and bronze.

Rachel became fascinated by the changing attitude of artists towards the internet, leading to the concept of *post-internet* art. Her focus shifted to the interaction between physical and virtual worlds, exploring the blurring distinction between them.

In her later works De Joode incorporated not only photos but also physical objects into her assemblages, creating a duality between two- and three-dimensional. She aimed to provoke

visual confusion, challenging viewers to question the nature of objects and their meanings.

Rachel's thought process goes beyond surface appearances, exploring the relationship between the outside and inside. She shared a story about her grandmother, highlighting the idea of seeing beyond the material and questioning what lies within an object or image.

Clay, with its unique property of embodying both surface and interior, became a significant element in her work. Her artistic process involves a constant transformation between 2D and 3D, keeping the artwork in motion as long as viewers engage with it.

Context also plays a crucial role in Rachel's work. The setting, whether in a museum or online, influences the viewer's perception. Rachel actively challenges traditional artistic frameworks, even creating a gallery within a gallery in Paris to question the contemporary notion of gallery spaces.

Through her art De Joode consistently challenges viewers to question their way of seeing and engage in a playful exploration of art and perception.

Kathy Venter

Kathy Venter (South Africa, 1951) developed an early awareness of indigenous cultures and colonial structures, shaping her art with a blend of tradition and societal sensitivity. Her childhood involvement with clay, sourced from a nearby dam, laid the foundation for her later studies in sculpture at the Port Elizabeth School of Art and Design, where she graduated with honors in 1976.

Inspired by the Terracotta Army in China and Tanagra terracotta figurines from ancient Greece, Venter incorporates the weathered, abstracted surface textures into her large clay sculptures depicting the female form. The individuality of the women she models brings a unique presence, while simultaneously conveying a universal strength challenging male cultural dominance.

Summaries in English

The *Metanarrative* series (2007, 2012-2013) delves into the exploration of a shared story underlying various narratives, employing clay as a medium that transcends craftsmanship and re-connects with sculptural traditions. Notably, *Woman Drawing* from this series portrays a dialogue between two women, symbolizing generational exchange and the perpetuity of traditions.

Venter's thematic approach, emphasizing the dialogue between the individual and the collective, underscores the connection rather than the distinctions among people. The artist's use of clay extends beyond technique, becoming a metaphor for the continuous cycle of learning, understanding, and cultural transmission.

Having emigrated to Canada in 1989, Venter gained prominence as a sculptor, culminating in a major solo exhibition at the Gardiner Museum in Toronto in 2013. Personal influences include South African sculptor Hylton Nel and her artist husband, Deon Venter, with intergenerational interaction within the family, mirroring the essence of her artistic themes.

Niek Hoogland

Niek Hoogland (Tegelen 1953) developed an early affinity for clay and ceramics in the midst of an environment dominated by roof tiles and brick factories. His father's occupation in a large roof tile factory and regular visits to local potteries fueled his childhood fascination. In 1984, Hoogland commenced his ceramics education at The van Rens in the Keramische Leer/Werkplaats in Tegelen, honing his skills through various stages and work experiences.

In 1991, Niek and his wife Pim van Huisseling established their own pottery in Tegelen, specializing in slip-decorated earthenware crafted from locally excavated red clay and sand. Employing techniques such as sgraffito and white engobe decoration, the pieces are coated with transparent glaze and fired at 1100 °C. Hoogland's creations have been showcased worldwide in

galleries, museums, ceramics markets, and festivals since the start of their studio.

Aside from his artistic pursuits, Niek actively contributes to preserving Tegelen's ceramic traditions and history. While inspired by regional pottery traditions, he does not feel constrained by them. Last year, Niek celebrated his seventieth birthday and forty years as a potter, marked by a ten-week artist-in-residency at the Leach Pottery in Cornwall, exploring functional and decorative earthenware.

The tradition of slip-decorated pottery in the Lower Rhine region dates back to the seventeenth century, with Hoogland continuing this legacy using local red clay covered with a slip of white-burning clay. Sgraffito decoration reveals the underlying red clay, and Hoogland employs a unique method to apply slip in circles and spirals.

The exhibition is accompanied by various activities, including guided tours, lectures on the history of slip-decorated earthenware, workshops on slip painting techniques, a book presentation and open door days for the public to visit his studio.

Colofon

De kleine K

Dit onafhankelijke digitale keramiekmagazine biedt inspiratie en knowhow over keramiek. Voor amateurs en professionals. Onafhankelijk, met informatie waar u wat mee kunt.

Uitgever

Stichting k+K
deKleineK.nl

Publicatie

De kleine K verschijnt in principe op de laatste vrijdag van elke maand. Het aantal pagina's is variabel. Niet meer dan een derde van het aantal pagina's is gewijd aan advertenties.

Abonnementen

kunnen alleen online afgesloten worden. Aanmelden kan [hier](#). Wijzigen en opzeggen kan via de link in de mail die bij aanmelding werd toegestuurd; u vindt de link ook in de mail die elke maand het verschijnen van een nieuw nummer aankondigt. Abonnementen lopen van het eerste nummer na aanmelding tot en met het laatste nummer voor opzegging. Een aantal oudere nummers kan gratis van de website gedownload worden.

Prijs

Dit magazine is gratis. Advertenties en donaties houden het zo.

Adverteren

De tarieven zijn aantrekkelijk. U vindt op de [tarievenkaart](#) ook informatie over aanlever-specificaties, kortingen en dergelijke. Verdere informatie kunt u [aanvragen](#). Door te adverteren, sponsort u *de kleine K* en werkt u mee aan continuïteit.

Geïnspireerd?

Investeer in verrijking van de keramiekwereld en houd *de kleine K* gratis. Dat kan door [vriend](#) te worden, te doneren of te adverteren. Elke donatie is welkom. Maak een bedrag over naar IBAN NL68INGB0007343733 t.n.v. Stichting k+K.

Inhoud

Samenstelling, grafische vormgeving en auteursteksten (tenzij anders aangegeven): Mels Boom. Fotoverantwoording: als door kunstenaars aangeleverd. Aan deze uitgave droegen bij: Sejin Bae, Silke Decker, Elisabeth Eyl, Elvira Groenewoud, Sander Hendriks, Rachel de Joode en Kathy Venter.

Kopij

Werk mee aan een volgende uitgave! Kopij kan alleen in digitale vorm aangeleverd worden. Beeldmateriaal moet van voldoende resolutie zijn (minstens 1500 x 2500 pixels, niet uitgesneden, niet gecompriemd) en vrij van rechten. De inzender van tekst en beeldmateriaal vrijwaart de uitgever voor aanspraken van derden. Teksten en afbeeldingen kunnen bewerkt worden.

Het maken van keramiek is niet altijd zonder risico's; goede voorbereiding en kennis terzake zijn noodzakelijk. De informatie in deze uitgave is met zorg samengesteld, maar de samenstellers kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor de juistheid ervan.

© Alle rechten voorbehouden. Kopiëren van teksten en/of afbeeldingen in deze uitgave is niet toegestaan. Eenmalig kopiëren en/of printen voor eigen gebruik mag wel.

Het merk 'de kleine K' is wettelijk beschermd.

[inspiratie website](#) | [contact](#) | [gratis abonnement](#)

[Koop](#) onze boeken
[Download](#) verschenen nummers

Bezoek de [Facebookpagina](#)
voor actueel nieuws, vragen en opmerkingen

